

Sygn. akt III AUa 151/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Andrzejewski (spr.)
Sędziowie:	SSA Lucyna Ramlo SSA Maciej Piankowski
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2016 r. w Gdańsku

sprawy Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do renty socjalnej

na skutek apelacji Z. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 listopada 2015 r., sygn. akt V U 56/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Słupsku V Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą.

SSA Lucyna Ramlo SSA Jerzy Andrzejewski SSA Maciej Piankowski

Sygn. akt: III AUa 151/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczony Z. S. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 11 grudnia 2014 roku, odmawiającej przyznania ubezpieczonemu prawa do renty socjalnej.

Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji i wniósł o jej zmianę decyzji i przyznanie prawa do renty socjalnej.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc, że ubezpieczony odmówił poddaniu się badaniu lekarskiemu. W związku z brakiem całkowitej niezdolności do pracy wynikającej z

naruszenia sprawności organizmu w okresie od 5 września 1952 r. do 4 września 1970 r. organ rentowy odmówił prawa do renty socjalnej.

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Ubezpieczony Z. S., urodzony w dniu (...) w dniu 15 września 2014 r. złożył wniosek o rentę socjalną.

Ubezpieczony legitymuje się orzeczeniem (...) do spraw Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 16 kwietnia 2014 roku zaliczającym go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 24 października 2014 roku orzekł, iż Z. S. nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Ubezpieczony skorzystał z prawa wniesienia sprzeciwu Komisji Lekarskiej ZUS.

W dniu 28 listopada 2014 r. ubezpieczony stawiał się na badanie lekarskie, jednakże odmówił poddaniu się badaniom. Wezwany na kolejny termin badania ubezpieczony nie stawiał się z uwagi na stan zdrowia.

Na rozprawie w dniu 17 listopada 2015 r. ubezpieczony oświadczył, że nie podda się żadnemu badaniu wyznaczonego przez organ rentowy.

Sąd Okręgowy zważył, iż zasadniczej ocenie Sądu poddana powinna być okoliczność stopnia niezdolności ubezpieczonego do pracy. Zatem, jedynie poczynienie ustalenia, że ubezpieczony jest osobą niezdolną do pracy całkowicie, nie zaś jedynie częściowo, przy spełnieniu kolejnych przesłanek, dawałoby prawo do przyznania mu prawa do wnioskowanego świadczenia.

Sąd I instancji przywołał treść art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U.2013.982 j.t) oraz wyjaśnił, iż ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje się na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.), stosując odpowiednio między innymi art. 12-14 tej ustawy (art. 5 i 15 ustawy o rencie socjalnej).

Postępowanie w niniejszej sprawie zainicjowane zostało odwołaniem od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania świadczenia rentowego z uwagi na odmowę ubezpieczonego poddaniu się badaniu przez komisję lekarską ZUS. Poddanie się badaniom lekarskim jest obowiązkowe dla osoby, która złożyła wniosek o przyznanie świadczenia, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy.

Obowiązek poddania się badaniu wynika bowiem z art. 126 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Skutkiem niepoddania się badaniu bez uzasadnionych przyczyn jest nieprzyznanie świadczenia. Skutek ten wynika z zawartego w art. 126 odesłania do odpowiedniego stosowania art. 134 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, traktującego o przesłankach wstrzymania wypłaty świadczeń. Samo niestawiennictwo w wyznaczonym terminie badania nie stanowi dostatecznej przyczyny odmowy przyznania świadczenia. Niepoddanie się badaniu bez uzasadnionej przyczyny może wyrzucić taki skutek. Zadaniem Sądu I instancji, zasadnym było zatem ustalenie, czy odmowa poddania się badaniu nastąpiła powodu uzasadnionej przyczyny. Sąd analizując całokształt okoliczności towarzyszących odmowie poddania się badaniom przed komisją lekarską ZUS nie doszukał się obiektywnych okoliczności natury zdrowotnej, sytuacji życiowej czy materialnej ubezpieczonego, które uzasadniłyby odmowę poddania się tym badaniom. Z pisma komisji lekarskiej z dnia 28 listopada 2014 r. wynika, że ubezpieczony zgłosił się na badanie, lecz po sprawdzeniu tożsamości i udzielonym wywiadzie, krzycząc na członków komisji lekarskiej wyszedł z gabinetu i odmówił poddaniu się badaniu. Nadto, na rozprawie w dniu 17 listopada 2015 r. ubezpieczony oświadczył, że nie podda się żadnemu badaniu wyznaczonego przez organ rentowy.

Mając na uwadze powyższe, wobec stanowczej i jednoznacznej odmowy poddaniu się przez ubezpieczonego badaniom, zdaniem Sądu Okręgowego wydana decyzja wydana przez ZUS jest prawidłowa i nie zachodzą przesłanki do przyznania wnioskowanego przez ubezpieczonego świadczenia.

Apelację od wyroku wywiódł wnioskodawca, zarzucając naruszenie przepisów, które odzwierciedlają całe toczące się postępowanie sądowe. Zdaniem wnioskodawcy, Sąd Okręgowy naruszył szereg przepisów:

1. art. 378 par. 1 k.p.c. w związku z przepisem art.227 k.p.c., art.217 par. 2 k.p.c. art. 391 par. 1 k.p.c. poprzez bezzasadne uznanie, że okoliczności zostały już dostatecznie wyjaśnione i nie dokonanie uzupełniających ustaleń faktycznych polegających na przeprowadzeniu dowodów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w postaci badań biegłych lekarzy, o które sam Sąd wystąpił, a następnie się wycofał. Takie postępowanie sądu doprowadziło do naruszenia przepisu art. 382 k.p.c. i art.328 par. 2 w zw. z art. 241 k.p.c. 286 k.p.c. i art. 391 par. 1 k.p.c. polegające na pominięciu części materiału dowodowego.

Skarżący podniósł, że Sąd od chwili jego wypadku przy pracy, pomimo składania do sądu wniosków o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu, odmawiał jego udzielenia przez co naruszał przepisy art. 398 par. 1 pkt. 2 k.p.c., a mianowicie naruszenia przepisu art. 5 k.p.c. w zw. art.117 par. 2 k.p.c. w zw. z art. 391 par. 1 k.p.c. polegające na prowadzeniu postępowania pomimo istnienia po stronie powoda ewidentnego braku zdolności do pokierowania swoimi sprawami.

Sąd prowadząc postępowanie miał ze strony pozwanej silnie rozbudowaną komórkę prawniczą składającą się z trzech prawników (pełnomocnictwo ZUS z dnia 20.01.2015r. w aktach sprawy) natomiast powód mógł jedynie liczyć na rzetelność i obiektywizm Sądu.

Sąd Okręgowy nie przychylił się do wniosku zawartego w piśmie procesowym z dnia 28 maja 2015r. pkt. 1-2 odnośnie uchylenia wydanych przez pozwanego decyzji z dnia 11 grudnia 2014 r. oraz decyzji z dnia 22 kwietnia 2015r. w całości, albowiem wydane decyzje w sposób ewidentny naruszają przepisy postępowania, zatem nie mogą pozostać w obrocie prawnym.

Apelujący zarzucił Sądowi Okręgowemu wydanie wyroku na podstawie braku dowodów, opierając się na błędnie wydanych decyzjach ZUS, które nie mogły pozostać w obrocie prawnym. Jedna decyzja z dnia 11 grudnia 2014r. została wydana z naruszeniem obowiązującego prawa, a mianowicie komisja lekarska ZUS nie zastosowała się do Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej, które jasno określa działalność komisji lekarskich i ich obowiązki. Druga decyzja z dnia 22 kwietnia 2015r. wydana przez ZUS o zawieszeniu postępowania winna anulować decyzję wydaną z dnia 11 grudnia 2014r., a zatem brak jest decyzji ZUS, która kończy jego postępowanie.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do renty socjalnej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpatrzenia.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja podlega uwzględnieniu w sposób skutkujący uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wskazać bowiem trzeba, na co z niewiadomych przyczyn nie zwrócił uwagi Sąd I instancji, iż już na początku odwoławczego postępowania sądowego, zarządzeniem z dn. 18.02.2015r uznając że zachodzą istotne braki uniemożliwiające przeprowadzenie postępowania sądowego, zwrócił on w trybie art. 467§4 kpc akta sprawy organowi rentowemu celem uzupełnienia materiału dowodowego poprzez jak to określił, przeprowadzenie postępowania z zastosowaniem przepisu art. 82 ustawy systemowej ,wskazując mu w uzasadnieniu iż na wypadek gdyby ubezpieczony nadal utrudniał wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy- odmawiając poddania się badaniom lekarskim- ZUS

winien wydać decyzję na mocy której wstrzymana zostanie wypłata świadczenia lub zostanie zawieszona postępowanie do chwili podjęcia współpracy (zarządzenie k-13-14 a.s)

W rezultacie organ rentowy najpierw wznowił postępowanie w sprawie przyznania renty socjalnej w związku z odwołaniem od decyzji odmownej z 11.12.2014r, a następnie decyzją z 22.04.2015r zawiesił postępowanie wszczęte na podstawie wniosku ubezpieczonego z dn.15.09.2014r w przedmiocie przyznania prawa do tego świadczenia (vide k-12 i 16 a.r.) ,zwracając akta Sądowi Okręgowemu.

Ten zaś nie bacząc, że organ rentowy postąpił zgodnie z jego zaleceniem, a w szczególności że w konsekwencji decyzji z dn. 22.04.2015r nie zostało jeszcze zakończone postępowanie administracyjne wszczęte wnioskiem ubezpieczonego o przyznanie renty socjalnej z dn.15.09.2015r, a co za tym idzie istnieje przeszkoda do prowadzenia w tym zakresie odwoławczego postępowania sądowego, zaskarżonym wyrokiem oddalił odwołanie w oparciu o art.477 z ind. 14 §1 kpc.

Powyższe skutkuje koniecznością uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji .

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Okręgowy winien jednak ,w pierwszej kolejności zważyć iż od decyzji z dn.22.04.15r ubezpieczony również odwołał się w piśmie procesowym z dn.28.05.15r (k-30 ar) domagając się jej uchylenia. Zatem będąc właściwym do rozpoznania tego odwołania ,Sąd zobowiązany jest do nadania mu biegu i po stwierdzeniu iż wniesione ono zostało w terminie, do merytorycznego rozpoznania tego odwołania.

Dopiero bowiem oddalenie tego odwołania, umożliwi ewentualne zawieszenie postępowania sądowego do czasu zakończenia administracyjnej części postępowania przed organem rentowym.

Mając na uwadze powyższe Sad Apelacyjny na mocy art. 386§ 4 kpc orzekł jak w wyroku.